

ВЕСЕЛИЙ
СТРУМОК

НАШИМ МАЛЯТАМ

ВЕСЕЛИЙ СТРУМОК

Упорядкувала

МАРІЯ ЮРКЕВИЧ

Відбитка з „Нашого Життя“

На мій смак
Борис Роговському

Дарує О. Кан і А. кс Н. Стуче.

Вінниця, 4.12.1963. Рін.

ФИЛАДЕЛФІЯ 1956

КООПЕРАТИВА „БАЗАР“

З МІСТ

ВЕСНА

О. Кобець: Вітер у біді	3
К. Колточок: Знак весни	4
Діма: Вірш-загадка	5
Г. Чорнобицька: Вітер	6
О. Лятуринська: Стокротка	6
Г. Чо.: Кіт, песник і мишена	6
Н. Наркевич: Жабки весною	7
Г. Чо.: Малих курчаток двоєчко	8
Н. Мудрик: Білочка	9
Г. Чо.: По садочку	9
О. Лятуринська: Ясмінчик	9
О. Кобець: Три мисливці	10
Г. Чо.: По листочку	10
Г. Чо.: Ладоньки	10

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Р. Завадович: Тарас — приятель дітей	12
--	----

ВЕЛИКДЕНЬ

О. Цегельська: Костикова Великодня пригода	13
--	----

ДЕНЬ МАТЕРІ

На свято матері	16
О. Кобець: За Україну	16
К. Перелісна: Ведмежатко	16
Л. Бачинський: Аїда	17
Н. Наркевич: Колискова пісня	18

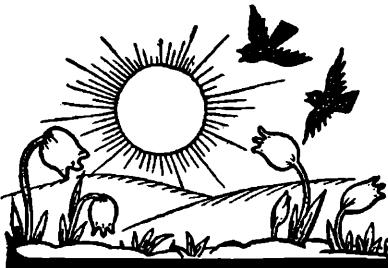
ЗЕЛЕНІ СВЯТА

К. Колточок: У святу неділю	19
Л. Л. Р.: Вівця	20
Р. Завадович: Бабусина квітка	20

ЛІТО

Л. Л. Р.: Вороненя	21
О. Лятуринська: Гусоласка	22
О. Кобець: Соняшник	22
Вуйко Квак: Сернятко й медведик	23
Н. Мудрик: Мячик	24
О. Кобець: Дві хмаринки	24
Діма: Полявання Лева	25
Г. Чорнобицька: Оксана і жук	26
О. Цегельське: Ведмедик Місю	27
Л. Храплива: Нова Ляля	31
Л. Бачинський: Чесний крамар	32

Рисунки обортки виконав Михайло Михалевич. Рисунки до оповідань і віршиків виконали Христина Дохват, Ганна Литвиненко, Ніна Мудрик-Мриц і Михайло Михалевич.

В Е С Н А

ВІТЕР У БІДІ

В хаті тепло та привітно,
А надворі сніг мете —
Світу Божого не видно,
Вітер жалібно гуде.

Вітер крилами неначе
Припадає до шибок,
Молиться, проситься — аж
плаче —
В хату, в затишний куток.

Вітер — той, що то весною
В полі, в лузі, чи в гаю
Все ганявсь, було, за мною,
Тріпав зачіску мою . . .

Та не лята я на нього,
Хоч і гнівалась тоді:
Бо... чи сердяться на того,
Хто в недолі та в біді?!

Я б його впустила радо —
Змерзлі крильця перегріть —
Та боюсь, що з ним до хати
Холод лютий набіжить . . .

„Потерпи“, — шепчу бадьоро.
Притулившись до вікна:
„Мицій вітре, приайде скоро
Тепла, соняшна весна!“

О. Кобець

Знак весни

Катруся йшла зі школи з дівчатками. Дорога їх вела через село, а потім скручувала направо. По дорозі любили собі оповідати, що того дня трапилося в школі. Катруся ходила до третьої кляси, а дві менші були з другої.

Надворі ще стояла зима. У лугах ще було багато снігу, але на дорозі він уже топився і було болото. Коли дівчата вийшли понад річку, побачили, що вона була розбурхана брудною водою.

Катруся пригадала собі, що вдома говорили вже про весну. І справді, сонечко вже добре гріє! Може й справді скоро буде весна? А вона так тішилася, що поїде сьогодні санкуватись!

Коли вже наблизалася до своєї хати, що стояла на горбочку, побачила, що сусідські діти махали руками, гейби крилами. Що це? Та щойно більше зрозуміла їх крик:

— Бузьки прилетіли, бузьки прилетіли!

Катруся подивилась на гору й побачила двох великих, довгошіх бузьків. Дзюби й ноги у них були жовто-червоняви, а крила і хвіст на кінці чорні. Летіли все колом то нижче, то вище й оглядали своє гніздо на сусідській стодолі. А воно стояло міцно, бо мало за підклад велике колесо від воза. Його ставили все господарі на стріху, бо вірили, що де є бузьки, там буде щастя.

А діти кликали до них:

— Ачдрію, Андрію, заклепчи мені!

Так звали бузьків і вірили, скільки бузьок кому заклекоче, стільки років буде жити. Та бузьки не слухали прохання дітей і кружляли дальше понад хатою.

— Що вони будуть їсти? — подумала Катруся. — У лугах сніг, річка несе кригу, мочарами болото або лід. Чого вони так поспішились?...

Коли тільки ввійшла на поріг хати, сказала мамі про те, що бачила. Мама усміхнулася:

— То комісія дитинко. Бузьки завжди посилають наперед одну пару, щоб подивилася, чи є всі гнізда і чи вже розмерзло. На зиму вони летять у теплі краї, але на весну все повертаються до нас, де їх батьки й діди родились. Часто по дорозі гинуть із зимна і втоми, але не кидають дороги. Це знак весни, дитинко, коли їх розвідка прилетіла!

На другий тиждень у середу діти верталися із школи вже сухими стежками. Катруся несла в руках перші квіточки, що їх принесла товаришка, що мешкала під лісом. Річка шуміла на все село і несла ще останки криг. Горою під синім небом летіли цілими стадами бузьки.

Діти закричали:

— Весна прийшла! Весна прийшла!

Катря Колточок

Бузьки будують гнізда там, де на хаті покладуть старе колесо

ВІРШ-ЗАГАДКА

Заховала хмарка сонце
Чути в небі грізний гук...
Хто ж це стука у віконце:
Стук-стук?

Хто лишивсь на доворі, хто ще?
Це дрібний весняний
•(житої)
Діма

ВІТЕР

Перебіг веселий вітер,
Зачепившись рукавом,
Розгойдав зелені віти
Помаранчів за вікном.

А в саду он, трохи далі,
— Наче хто його просив! —
Здув рожевий цвіт мігдалу
І доріжку затрусив.

Ну, і де тепер подіти?
Кольорові камінці?
Може гратиметься, діти?
То збирайте — ці і ці.

До затоки як підскочив,
Прaporцем подав сигнал,
Кинув піну білим клоччям,
Хвілі з берега зігнав.

Хвілі з берега не змили,
Не взяли на дно, в глибину.
Перемиту, наче з милом,
І таку близкучу рінь.

Г. Чорнобицька, Австралія

СТОКРОТКА

Плакала стокроточка: —
— Хлипки, хлипки, хлип!..
Вийшла б за воротячка
радо б я, коли б ...

Ненечко ріднесенька!..
Хлипки, хлипки, хлип!..
Чом я не гарнесенька
от, як рожа?.. Хлип! —

Каже весна: — Донечко,
чи ж тобі не гріх?
Тож царенко-сонечко
світить для усіх!

О. Лятуринська

КІТ, ПЕСИК І МИШЕНЯ

Кіт сумує: „Няу-няв!
Мишеннята не піймав.
Те сіреньке мишена
Жук надворі перейняв,
Але... також не піймав.
Ох, як шкода! Няу-няв.”

І сміється мишена:
„Не таке дурненьке я!
Як близенько кіт Тужур
То у нірку я біжу.

Ще і мамі розкажу,
Як стрибає песик Жук
І який страшний Тужур.

Г. Чо.

Жабки весною

Настало весна. Сніжок розтаяв. Сонечко гріло все тепліше. На деревах розвинулися листочки. Повізла з землі молоденька травичка. Заспівали весело пташки, забриніли комарі. У струмочку зашуміла вода. На березі жили дві жабки: тато Кум-Кум і мама Квак-Квак. Вони були дуже гарненькі, мали величкі, круглі, чорні очка, довгі-довгі ніжки та стрибали швидко-швидко.

Коли сонечко ховалось за обрій, жабки починали свою гарну пісеньку:

Кум-кум-кум
Квак-квак-квак
Гарно нам весною так!

У Кум-Кума і Квак-Квакі були гарні дітки. Вони зовсім не були подібні до своїх батьків. Голівки мали величкі-величкі, не мали ніжок, не стрибали, не вміли співати. Жили вони в воді і ніколи не виходили на берег, а плавали швидко, як рибки. Звались вони — пуголовки. Пливати їм допомагали довгі хвостики, якими вони дуже жваво розгортали воду. Мама Квак-Квак дуже часто приходила до них, вчила їх добувати собі їжу і пливала з ними. Часом сідала на листочок, що плив по воді, грілася на сонечку і всміхалась до діток.

— Мамо, мамо, гукали маленькі пуголовки — хочемо до тебе, нам уже надокучило бути в воді!

— Не можна, дітки, ви ще маленькі. У вас ще немає ніжок. Почекайте ще трохи! Як підростете, хвостики повідпадають, а натомість виростуть вам ніжки. От тоді ми пострибаємо всі по березі і побачите багато цікавого! — відповідала їм мама Квак-Квак.

Час проходив швидко. Хвостики пуголовків усе меншали, а стали рости гарненькі довгі ніжки. Дітки дуже тішились:

— Дивись, мої ніжки вже довгі!

— А мої ще довші!
— Е ні, мої довші! — сперечались між собою.

І ось настав один весняний день, коли тато Кум-Кум і мама Квак-Квак покликали діток до себе і дозволили їм вийти на бережок. Ой, і цікаво було маленьким жабенятам. Весело і жваво стрибали вони по пісочку, по камінчиках, ховались під великі лопухи, що росли на бережку. А головне, що вже вміли теж скакати, як тато і мама. А старі жаби дивились на діток та раділи разом із ними, фчили їх ловити мух собі на поживу.

Одного дня щось на горі зашуміло. Швидко став спускатись на землю великий птах із довгим, предовгим дзьобом і червоними ногами. Жабенятка не знали, хто це і хотіли пострибати ближче, щоб подивитись на таку дивну істоту.

— Мамо, мамо! Що то за смішна велика жаба! Та ще й

крила має! — заквакали діти. Але мама зовсім не втішилась тим новим гостем, що прилетів над струмок. Вона швидко прикликала діток до себе, наказала їм сковатись під камінчик і сидіти тихо-тихо. Жабенятка визиралі з-під камінчика й розглядали цю дивовижну тварину. А птах гордо походжав по берегу, підіймав високо свої довгі ноги і все щось нишпорив дзьобом у траві. Раптом пролунало жалісне:

— Квак, квак!

І дітки побачили, коли птах швидко витроястався, що він тримав у дзьобі маленьку жабку. Вона пручалась та даремно, він міцно тримав її. Розправив крила — мах-мах — і звився вгору.

— Мамо! Як страшно — заквакали жабенятка. — У струмочку краще! Що він зробить жабці, цей страшний дядько?

Мама Квак-Квак зітхнула.

— Що зробить? Та він її з'їсть або понесе на поживу своїм дітям. Це ж бузько. Тепер уже знаєте, як він виглядає. Отже стережіться його, щоб він вас не зловив. Але тепер уже небезпека минула. Пострибаємо собі в очерет, там багато комарів. Ви вже напевні голодні. Ось там ми гарно повечеряємо та й почнемо своєї пісні, бо сонечко вже низько, скоро піде спати. Це час для наших співів.

I пострибали в очерет мама, тато та їх діточки. Сонечко сковалось. На небо вийшов місяць, а жабенятка разом із татом і мамою почали свою пісеньку:

Кум-кум-кум
Квак-квак-квак
Гарно нам весною так!

Ніна Наркевич

* * *

Малих курчаток двоєчко.
Клюють собі крупці,
А трете наша Олечка
Тримає на руці.

Воно до Олі тулиться,
Недуже і криве:
Пішло само на вулицю,
Попало під ровер.

І ніжка перевязана,
Заклеєне крильце,
А Олечка приказує:
— Тобі наука це!

Тепер от, бачиш, щулиться,
Набралося біди?
Ото само на вулицю
Ніколи не ходи!

Г. Чо.

БІЛОЧКА

Галочка тихесенько
Сіла при вікні,
Ожидаває гостонька:
Чи прийде чи ні? —

Ось прибіг очікуваний
В шибку стук, стук, стук,
— Білочка пухнастая
Її на ім'я: Тук.

Замітає хвостиком
З підвіконня сніг,
Знає: зараз викотить
Галочка горіх.

Мама аж дивується:
Ой і бравий Тук!
Він бере горішки всі
Галочці із рук!

Ніна Мудрик

* * *

По садочку ходить киця.
Киця хоче подивитися
Чи не сіли де шпачки
На низенькі гілочки.

Ось, один присів на стежку —
Киця пильно-пильно стежить,
Потім раптом тільки — стриб!!!
Ледве шпак злетіти встиг,
І летить у поле з саду.
Киця нявкає з досади.

Г. Чо.

ЯСМІНЧИК

У садочок я погляну:
Вже травичка до колін.
От із пупянків проглянув
і розцвівся наш ясмін.

Я з віконечка схилюся:
— Ти коли розцвів, коли?
Мій ясмінчику, мій дусю,
гілочку ти нахили!

О. Лятуринська

ТРИ МИСЛИВЦІ

Тихо втрьох вони сиділи
На причілку хати:
Котик Сірий, котик Білий,
Котик Волохатий.

Потім раптом затремтіли,
Як ловці, з утіхи:
Три горобчики злетіли
Просто в двір із стріхи.

Посідали тут близенько
Зерен поклювати:
Два гладенькі, чепурненькі,
А один Кошлатий...

А горобчики тим часом
Зерен наклювались —
Пурх! — знялися усі три разом.
І не попрощались!

„Я Кошлатого хапаю!“ —
Звузив Білий очі, —
„А вам тих обох лишаю:
Хто якого хоче!“

„Ні, не ти, бо я вже цілюсь —
Я його впіймаю!“
„А насмілься!“ „І насмілюсь —
Тебе й не спитаю...“

„А, такий ти!“ — нявкнув Білий,
Рявкнув Волохатий...
І таке в дворі зчинили —
Хоч тікай із хати!

О. Кобець

По листочку лізла гусінь.
Шпак сказав: „Я подивлюся,
Може гусінь не гірка —
Буде їжа для шпака!“
Глянув зліва, глянув зправа
— Дійсно, це поживна страва!
Кашку єсть мала Катруся,
А пташкам смакує гусінь.
Шпак іще раз подивився,
Проковтнув і не вдавився,
Хоч була йому та гусінь
Не малий, чималий кусень.

Г. Чо.

Ладоньки — ладі — ладусі!
Забавку має Лідуся —
Ось, який мячик кругленький!
Ліда у ручки маленькі
Візьме і кидає мячик.
Він по підлозі поскаче.
Скоки! Та скоки! Та скоки!
Жовтим підскакує боком.
Вгору підскакує мячик.
Ліда сміється. Не плаче.

Г. Чо.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Поет Тарас, що його роковини святкуємо кожного року
в березні

ТАРАС — ПРИЯТЕЛЬ ДІТЕЙ

Стоять собі дерёва у садочку,
Цвітуть квітки, і стелиться трава,
А там, під грушою, у холодочку,
Тарас Шевченко спочива.

За тином видно Галочку й Оксанку.
Прийшов Петрусь і сів на перелаз:
„Добриден, дядьку! Ми оце від ранку
На казку ждем і виглядаєм вас!“

Всміхнувсь Тарас, поглянув на громадку,
До себе кличе хлопчиків, дівчат, —
Він їм себе дозволив звати дядьком
І з ними грається, мов рідний брат.

„Ідіть, ідіть до мене, ластівята!
Із вами завжди радісно мені —
За те, що ждали, буде добра плата:
І казочка і бублики смачні“.

Гаряче сонце висить над садочком,
Між вітами цвірінъкають пташкі —
Навколо дядька дітвора віночком,
А дядько їй розказує казки.

Кругом так тихо, так сонливо стало...
І повільниш уже пливуть слова,
До дядька сон скрадається помалу,
І хилиться додолу голова...

Та діти знають: він не спав до ранку,
Всю ніч ходив від хати до воріт,
Дивився на зорі, на красу світанку,
На цей чудовий дивний Божий світ.

Заснув Тарас — той добрий, милив дядько,
Що так безмірно любить дітвorum.

„Ш-ш-ш! Цільте лиш! Навшпінечки громадка
Біжить за сад продовжувати гру.

Бо у дітей із дядьком є умова:
Як він засне, то всі вони без слова
В леваду геть із саду утечуть,
Ще й бублики з собою заберуть.

Стоять собі дерёва у садочку,
Там сміх затих, не гомонять слова —
Під грушою у тіні, в холодочку,
Тарас Шевченко тихо спочива.

Р. Завадович

ВЕЛИКДЕНЬ

Костикова Великодня пригода

Костик розповідає свою пригоду:

— Коли я був ще малим хлопчиком, от, щойно зачинав до школи ходити, я жив з родичами в горах. Наша сусідка, старенька бабуся, розповідала нам часто байки і такі народні повір'я, що вона знала їх ще з дому, з України. Якось під Великдень вона нам, дітям, сказала таке:

— Те собі запамятайте, дітки, що свячену пасочку не слід розкидати по всім усюдам, бо в ній є велика сила. У нас, там, на Україні, кажуть, що як мишка поїсть окружок із свяченої пасочки, то вона стане лиликом. От що! Тому на Великдень, після обіду, старанно збирають усі окружки й кидають їх у піч, щоб згоріли.

Це оповідання бабусі дуже мене зворушило. А чому?

— Бо у нашій кімнаті жила маленька мишка, моя любимка. Буває, коли в кімнаті нема нікого, вона вилізе з нори. Тоді я легенько, щоб її не сполохати, кину їй «кусочек хліба, чи цукру і вона іст'є, не боїться мене. Нераз у кімнаті ставили пастку, щоб її зловити. А я, бувало, потайки вstromлю ножик у пастку та й вона западе. Потім усі дивуються, яким чудом мишка втекла. Я знав і мовчав,

бо мені дуже жаль було мишкі. І сьогодні подумав: А що буде, як вона поїсть пасочки і стане лиликом?

**

На Великдень, повернувшись із церкви, ми поділилися свяченим яечком, пообідали. Після їди я старанно позбирав усі окружки і кинув у піч. Впродовж дня думка про мишку і лиликов не покидала мене. Вкінці мені прийшло щось нове до голови: Якщо мишка може стати лиликом, то й лилик, поївши свяченої пасочки, може назад стати мишкою! І я захотів спробувати. Тоді я вже знат іздав про лиликов. Недалеко в горах була така печера, мов який вузький, темний коридор у середині гори. Ми, хлопчики, нераз туди ходили і приглядалися лиликам, як вони висіли там, під стелею, зачеплені задніми ніжками об каміння, головою вниз і вдень спали. Вони були дуже негарні, я не любив їх і трохи боявся.

От, я постановив піти до печери. Закликав свого приятеля Осипка, розказав, що й як я задумав і ми пішли разом туди. Я з кусником паски. В половині дороги Осипко нагло пристанув і не захотів дальнє йти.

— Яке мені діло до лиликов, — каже — сьогодні Великдень,

я хочу гратися крашанками. Я вертаюсь! Ходім назад! О, чуєш, уже дівчата виводять гагілки! Ходім!

— Ні! — крикнув я. — Йди собі сам, ти боягузе! Я не вертаюсь!

Тоді він пішов назад, а я в дальшу дорогу. Трохи мені було моторошно самому й сумно, бо коли я доходив до печери, вже смеркалося. Лилики, як завжди, висіли угорі. Я викарабкався по камінні до найближчого, на виступі скали, положив кусок пласочки, так, щоб він міг досягнути, коли пробудиться. Тоді я знов, що вони будуться увечорі, але не знов чим живляться. От, сів я на камені напроти цього лилика і дожидаю — що то з того буде? А ну ж на моїх очах лилик перекинеться в мишку! Ото буде диво!

Я був змучений і мені захотілося дрімати. Як я не тер очей, мабуть, таки заснув, бо добре не пам'ятаю, що скілося зо мною. Досить, що коли я проquinувся, було темно кругом і я зовсім не тямив, де я і що зо мною діється. Я порушився, хотів, мабуть, перевернутися на бік, та й упав між гостре каміння, потовкся. Лежу я так і то розплющую, то замикаю очі, нічого не бачу. Всюди вогке, гостре каміння. І майнула думка страшна:

— Я в могилі! Це певно я вже помер і мене поховали!

Нараз чую шум, наче крил

над головою, щось холодне вдаряє мене по лиці, по руках.

— О, Боже! Це вже певно прийшли злі духи по мою душу, бо я був недобрий, грішний...

— Мамо! — крикнув я. Нічого не чути, ніхто не відзвивається. Отож я сам, саміський. І лише зловіщі крила шумлять...

І тоді починаю молитися. Чайже щось станеться. Може очунюся? Може це сон? По молитві зачинаю думати спокійніше і пригадую собі, що я вчора не вернувся з печери додому. Так, це я в печері! То лилики літають!

— О! то я можу вийти і піти додому! — Хочу знайти вихід, але всюди лише камінна стіна, а долом слизьке болото. Виходу ніяк не бачу. Що поступлю крок, то впаду, вдарюся. Так мої зусилля напіцько не придалися. Я притулившася до вогкої скали і так закляк, задеревів. Мені ставало щораз холодніше. мною трясло, зуби цокотіли. Я почав плакати, кликати маму.

По хвилині чую: Чап-чап... — хтось іде. І знов: Чап-чап-чалап... Мене зняв жах. Хтось іде! А може то лис, може вовк має тут своє лігво? От, зараз ускочить у печеру і роздерє мене: Ісусе, рятуй! Я запер у собі дух. Вслухуюся і помічаю, що то вода із скали так скапує: кап-кап...

Віддихаю з полекшою, але страх таки не покидає мене. Скорчую своє тіло і тулюся до

скали. О, чути щось повзе, а може то гадюка?!

Нараз мені здається, що чую людські голоси. Тремчу цілим тілом: А що, як це якісь бандити? Що вони зроблять зі мною? Налевно вбить!

Слухаю напруженено і чую вже виразно, що голоси наближаються. Хтось каже: То тут! — Боже Боже; — молюся. — Це вже моя смерть! І от хтось кличе: — Костю, Костику! Озовися, то ми!

— Ах, це голос моєї мами! Це моя матуся шукає мене! — Хочу відізватися, крикнути: Я тут!... не можу, не маю голосу, чомусь охрип. Хочу встати, бігти, не годен. І в цій хвилині бачу світло, людей, тата, маму, а на переді мій друг, Осипко, який іх привів. З фріком припала мама до мене:

— Костю! Моя дитино! Ох, слава Богу, знайшли!

Лилик

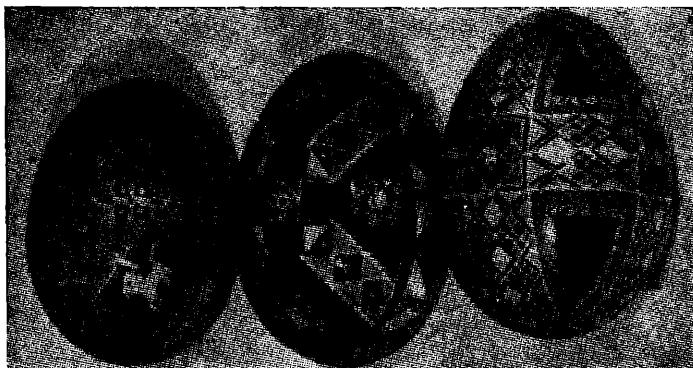
А тато: — Щастя, що живий і здоровий. Але, який же він замурзаний і покривавлений! Що це таке, сину? Хто тебе скривдив?

Коли я вже міг говорити, я розказав їм, що я тут у печері пережив.

На другий день я був хворий, мама положила мене в ліжко. В кімнаті було тихо і моя мишка вийшла привітати мене.

Такий то був мій Великдень.

Олена Цегельська

ДЕНЬ МАТЕРІ

НА СВЯТО МАТЕРІ

Свято Матері сьогодні,
То й твоє, матусю, свято
Я тобі з душі бажаю
Щастя і добра багато.

Жий матусю довго-довго,
Не хоруй і не журись!
Буть весела і щаслива
З мене помочі діждись!

Дякую тобі, матусю,
За твою любов і труди!
Знай, твоя маленька доня
Це ніколи не забуде...

А як підросту ще трохи
І як вернемось до хати —
Відпочинеш ти, матусю,
А я буду працювати.

ЗА УКРАЇНУ

Десь за горами, морями,
Де пливє Дніпро могутній,
Є країна — Україна —
Рідний край наш незабутній.

Це за Неї — Україну —
Каже мама мені часто, —
В битві тато мій загинув,
Bo хотів для неї щастя.

Каже мама, щоб молилася
Я шовечора й щорання,
Щоб ту нашу Україну
Бог позбавив безсталання...

Але я собі сама вже —
(І нікому не хвалюся) —
Кожний день ще й по обіді
Гаряче за те молюся.

О. Кобець

ВЕДМЕЖАТКО

На пеньочку ведмежатко
За гілку вчепилось,
Чудується-дивується:
„Де ж мама поділась?“

А та мама-ведмедиця
Лежить під дубочком,
Приглядається хитренько:
„Що ж буде з синочком?“

Чи він дуже злякається?
Чи знайде дорогу
Через хащі дрімучії
До свого барлогу?

Позіхнуло ведмежатко:
„Нема... нема мами!“
І подибало шукати
Барліг між кущами.

К. Пере лісна

Аїда

Подивіться на нас! Я — мама а коло мене троє діточок. Правда, всі ми однакові? Маємо чорні очка й носики. Вушка наші стирчать до гори, а кляпки вушок звисають наперед. Всі маємо довге волосся і одної срібно-срібної барви.

Цініть нас за витімкову чуйність і кажуть, що ми дуже мудрі собачки, а тому вживають нас до полювання.

Чи ми гарні — це вже ви самі скажіте. За себе можу сказати, що я дуже люблю своїх дітей і незвичайно вірна людині. Так! Ми є вірні собачки — але лише тим людям, що дійсно нас люблять, а не тільки нас тримають для полювання, охорони мешкання чи щоб бавитись.

О, ми добре вміємо пізнати людей. Не думайте, що коли ми лижемо руку людини — це вже означає привязаність і любов. Ні! Це наш доказ вдячності людині за те, що ми живемо у неї.

Оповім вам про свою маму. Самі побачите, як вона була віддана своєму панові і як вона любила своїх діточок.

Моя мама звалась Аїда. Її пап був лісничим і завжди брав її на полювання. Мама це дуже любила і мала такий чуйний нюх і слух, що ніколи не завела свого пана.

Лісничий не розлучався з моєю мамою — Аїдою. Де лісничий — там і мама. Як побачуть люди маму, то тут десь є і лісничий. Вони дуже любились.

Раз лісничий наступив на гадюку і коли б не мама, яка миттю вхопила гадюку за шию — то певне лісничий уже не жив би...

У лісничого була донечка Оксанка. Вона була новачкою і теж любила Аїду, як і всіх звіряток. Мама цю іх любов до себе дуже цінила і була така привязана до них, як рідко хто.

Одного разу лісничий мав їхати далеко до міста. Цим разом він не взяв з собою мами. Мама саме тоді сподівалась маленьких щеняток, а тому лишив її дома, дав чистеньке кубельце, попестив її і поїхав.

Жаль стало моїй мамі, що лісничий-поїхав сам. Може що з ним станеться? Мама була неспокійна і рішила догнати свого пана. В дорозі здалека лісничий побачив, що за ним біжить його Аїда, витрачаючи останки своїх сил.

Взяв лісничий маму на віз.
Бідна мама була змучена, але щаслива, що наздогнала свого пана. Коли приїхали до міста, мама тут же під жолобом вродила четверо щенят, між ними й мене. Лісничий накрив нас теплим покровцем, мамі дав молока, а сам пішов на закупи.

Коли повернувся увечорі і хотів узяти маму й нас на віз, побачив, що нас уже не було. Його охопила страшна розплука. Шукав нас і ніде не знайшов. Рішив, що хтось нас украв, бо ми були цінні собачки і зголосив це на поліцію. Знервований поїхав додому.

Можете собі уявити його радість і здивування, коли знайшов нас і маму на порозі хати. Мама ледве була жива, змучена і важко дихала. Лісничий негайно нас узяв до хати, приладив для нас скриночку і піклувався нами. Не міг прийти з дивом до себе, як воно могло статися.

— Бідна Аїдочки! — казав до мами. Як ти, бідачко, могла подумати, що я тебе залишу! Де ж ти набрала сили перебігти 16 миль дороги, а головне — як ти переплила річку?

Мама моя була щаслива, що вона коло свого пана. Вона була неспокійна за долю діточок у чужому оточенні і йдучи за голосом любові до дітей, одне за одним перенесла їх у зубах.

Та мама дуже зло себе чула. Лісничий покликав лікаря-ветеринара, щоб рятувати її. Та всі старання були даремні. Мама сконала коло своїх дітей, у ніг свого пана — лісничого.

Нас четверо лісничий вигодував сам і мене, в честь моєї мами, також назвав Аїдою. Він був певний, що я буду така, як моя мама, Певно, що так!

Так я стратила кохану маму. Тепер я маю своїх діточок і вчу їх бути такими, як була їх бабуня та я — вірними своєму панові.

Леонід Бачинський

КОЛИСКОВА ПІСНЯ

Всі квіточки поснули
На луках і полях.
У вуликах сплять бджілки,
Сплять рибки у ставках.

А з неба срібний місяць
На річку стеле шлях.
На добраніч, на добраніч,
Всім діткам у хатках!

Коли засвітять зорі
В небесній вишні,
Господь пошле на землю
Веселі гарні сни.

ПрилинуТЬ янголята
На ліжечко до вас,
На вушко прошепочутъ:
„Вже спати діткам час!“

Ніна Наркевич

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

У Святу Неділю

Оленка прийшла зі школи, зіла обід і написала задачу. А тоді запитала мами, чи може вона наризати осоки*). Бо ж завтра Зелені свята!

Та мама не пустила.

— Ти ще замала дё серпа, Оленко! Піди краще на сіножат' і назбирай квітів! А по осоку піде Марійка!

Оленка послухала і пішла. Скільки там того квіття на леваді! Ледве принесла велику китицю. Щоб не зіяли до завтра, поклала їх у ведро з водою. При тому завважила, що мама розрібляє вапно у старому горщику. Ще й не встигла спитатись, коли мама промовила:

— Підемо, дитинко, на цвінтар. Коли прибираємо хату, треба й там хрести хоч раз у рік побілити.

— Які хрести, мамо?

— А на гробах дідуня і бабуні. А також той камяний, що його поставили, коли панщину скасували. І на могилі полеглих у війні героїв.

Пішли. Мама білила хрести, а Оленка тримала горщик із вапном. Шептали разом молитви за душі померлих. А потім мама розказувала, як то завтра

йтиме похід на цвінтар із хоругвами й вінками.

Коли верталися до дому, почули, що Оленку хтось кличе. Оленка розглянулася і нікого не бачила. Аж мама показала Оленці, що на високому дереві сидів Василько з шостої кляси. Зрізував галузки розцвілої акації.

— Оленко, я рубаю маю,**) дати тобі?

— Прошу!

І Василько скинув їй кілька галузок білого квіту акації. Оленка позбирала їх обережно, щоб не поколоти пальців на шпильках.

В дома застали вже замасні ворота. Батько п'явився великі вербові галузки по цілому подвір'ю, а маленькими обтикав покрівлю і пліт коло хати. Марійка виліплювала різні взори листочками з любистку на шибах вікон. Оленка почала майти хату. В кожен куток ставила галузку акації, а за образ застромлювала галузки ясміну.

Скоро почали сходитись до них дівчата з наруччями квітів. Це подруги старшої сестри Марійки. Вони не кликали Оленки до помочі, але вона пильно приглядалася їх робо-

*) осока — рослина, що росте біля ставу.

**) май — це зелень або квіти, якими прикрашували хату.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

У Святу Неділю

Оленка прийшла зі школи, зіла обід і написала задачу. А тоді запитала мами, чи може вона нарізати осоки*). Бо ж завтра Зелені свята!

Та мама не пустила.

— Ти ще замала дэ серпа, Оленко! Піди краще на сіножат' і наїбираї квітів! А по осоку піде Марійка!

Оленка послухала і пішла. Скільки там того квіття на леваді! Ледве принесла велику китицю. Щоб не зівяли до завтра, поклала їх у ведро з водою. При тому завважила, що мама розreibungе вапно у старому горщику. Ще й не встигла спитатись, коли мама промовила:

— Підемо, дитинко, на цвінтар. Коли прибраємо хату, треба їй там хрести хоч раз у рік побілити.

— Які хрести, мамо?

— А на гробах дідуня і бабуні. А також той камяний, що його поставили, коли панцину скасували. І на могилі поляглих у війні героїв.

Пішли. Мама білила хрести, а Оленка тримала горщик із вапном. Шептали разом молитви за душі померлих. А потім мама розказувала, як то завтра

йтиме похід на цвінтар із хоругвами й вінками.

Коли вертались до дому, почули, що Оленку хтось кличе. Оленка розглянулася і нікого не бачила. Аж мама показала Оленці, що на високому дереві сидів Василько з шостої кляси. Зрізував галузки розцвілої акації.

— Оленко, я рубаю маю,**) дати тобі?

— Прошу!

І Василько скинув їй кілька галузок білого квіту акації. Оленка позбирала їх обережно, щоб не поколоти пальців на шпильках.

В дома застали вже замаєні ворота. Батько п'явився великі вербові галузки по цілому подвір'ю, а маленькими обтикав покрівлю і пліт коло хати. Марійка виліплювала різні взори листочками із любистку на шибах вікон. Оленка почала майти хату. В кожен куток ставила галузку акації, а за образ заструмлювала галузки ясміну.

Скоро почали сходитись до них дівчата з нареччями квітів. Це подруги старшої сестри Марійки. Вони не кликали Оленки до помочі, але вона пильно притглядалася їх робо-

*) осока — рослина, що росте біля ставу.

**) май — це зелень або квіти, якими прикрашували хату.

ті. Бо вони вили зінечь на хрест геройв, що завтра мав бути заквітчаний. Як гарно виглядали червоні троянди й півоній на тлі зелені!

У Святу Неділю вставали дуже раненько. Марійка ішла з дівчатами вбирати хрест на могилі серед села. Оленка стелила осоку по хаті, сінях і на при-

зьбу під хатою. Потім побігла до городу зірвати квітів і зілля. Бо всі школярки мали принести до церкви гарні китички. По Службі Божій у церкві святили зілля.

Так починались Зелені Свята у Рідному Краю.

Катря Колточок

Вівця

Одного дня ідучи в полі я вгледіла вівцию, що наближалась просто до мене. Жалібно мекала і пильно дивилась на мене. Я не бачила, щоб тварина так поводилася. Накінець вона почала відходити, а все повертала голову, наче звала мене за собою.

З цікавости я пішла за нею. Так ішли ми через поле. Весь час вона заглядала чи йду і я. Далі прийшли на таке місце, де був ставок. Там у воді побачила я маленьке ягня. Як воно намагалось видряпатись на бе-

ріг! Та дарма — було за слабе. Мати-вівця стала — чекала моєї помочі.

Мені вдалося лягти на беріг, міцно опертись на край, витягнути руки і схопити малу тварину. Ягня зараз кинулось до мами, що притулила його до себе, наче вхопила в обійми і почала вилизувати. Яким щастям близьали її очі, що дивились на мене з подякою! Знов мала своє мале біля себе.

Так врятувала свою ягня ця розумна мати-вівця.

З французького Л. Л. Р.

БАБУСИНА КВІТКА

Ромчикова мама мила
У городника купила
Синю квіточку в вазонку —
„Це тобі, — сказала, — Ромку!
Ще твоя бабуня мила
Дуже ці квітки любила —
В нас, у Львові, коли хати
Їх росло колись багато“.

Ромко любить синю квітку,
Що цвіте так гарно влітку —
Бо її бабуня мила
І люба ненька полюбила.
Бо ця квітка невеличка —
Бабиним квіткам сестричка.
Ромко квітку підливає
І бабусеньку згадає...

Р. Завадович

ЛІТО

Вороненя

Діти піймали ворону. У неї була пошкоджена ніжка — певне впала з гнізда. Виглядала ще малим пташенятком. Її напоїли й нагодували, а найменша Іриночка терпеливо зайнялася молоденцім вороненям і воно скоро цілком видужало.

Старший Ілько задумано проголосив:

— Дід Юрко казали, що ворону можна навчити балакати! От і спробуємо!

А як це робити?

— Будемо ввесь час біля неї промовляти щось просте й раз-у-раз повторяти. Наприклад „Добрий день”, або „дякую”.

— Ні, щось їй приємне, каже Іринка. Наприклад „хочу гуляти”, або „хочу літати”.

Підходили й говорили по черзі. Ніщо з того не виходило. Ілька засміяли.

Та одного дня побачили,

що він вранці витягав ворону, садив зручно на стілець, а далі накривав червоною хусткою. Аж тоді повторював 10 до 20 разів „хочу літати”. Потім взяв вороненя й приголубив і дав йому розмочений шматок цукру. Діти сміялись, дражнили але Ілько мовчкі продовжував вчити вороненя.

Вже й сам найстарший брат зацікавився і питає:

— Що це ти вигадав?

Ілько оповів, що він ходив до діда Юрка й розпитував, як він навчає колись свого ворона. Дід розказав, що на те, щоби птах, або взагалі якась тварина почала думати, треба допомогти їй зосередити увагу лише на одному. Коли ворон нічого не бачить, не має ніяких вражень, окрім голосу людини — вся його увага зосереджується на тому, що йому цей

голос подає. — Отак почни і на-
вчиш, сказали дід.

За декілька днів пташеня по-
чало щось пікати. Далі більш, а
за тиждень воно було подібне
на „хочу”. А то радість Ількові
була, коли нараз вороненя ви-
крикнуло: — Х-о-ч-у л-і-т-ат-и!

Коли вже добре знато, тоді
почало вигукувати й без хустки
кожного ранку. Ілько оловів
про те дідові.

Однієї неділі дід Юрко всту-
пив у хату і з цікавістю набли-
зився до птаха. Відразу почув:
— Хо-чу лі-та-ти!

Тоді дідусь поцілував хлоп-
ця (Ілько був цілий збенте-
жений), а всі діти обступили його
— радість, сміх! Дід узяв най-
менше на коліна і почав:

— Бачите, яке то велике чу-
до — увага! Коли вже пташи-
на, з допомогою цієї уваги чо-
гось навчається, то й нам слід
уживати її, коли схочемо щось
вивчити, зробити. Привчайтесь
і ви звертати на все увагу! У-
вага допоможе нам у житті для
успіху в науці і у всякій роботі.

Л. Л. Р.

ГУСОПАСКА

— Гиля, гуси, гилячко,
впопас на дозвіллячко!
Під лісочком-лісочком
виріжу я лісочку,
а ге-ге, гегелики,
виріжу чепеликом!
Гиля, гуси, лучкою,
травкою-дівучкою,
квітучкою-краскою!
З лісочкою-ляскою
йду і б'ю бадиллячко.
Гиля гуси, гиллячко!

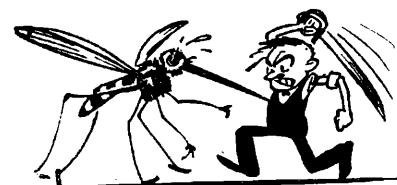
О. Лятуринська

СОНЯШНИК

Любим соняшник за те,
Що так соняшно цвіте,
Любитъ сонце золоте,
І за ним усюди йде:

Ранком дивиться на схід,
А як зверне на обід,
Піднімає вгору цвіт —
Все за сонцем — слід-у-слід.
І як сонце спатки йде,
Аж за обрій проведе,
І сам тужливо ранку жде,
Поки сонце знов зійде.

О. Кобець

Сернятко й медведик

Рано-раненько, ледве почало світати на березі річки Лімниці. Край смерекового ліска в наших горах Карпатах, сталася така подія.

Якось сталося, що забили маму-серну. Лишилося сиріткою молоде сернятко з білим хвостиком. Плакало, сумувало і шукало своєї мами. Та дарем-

ні були всі його зусилля. Два дні воно не їло і спрага його так мучила, що Сернятко-Білий Хвостик пішло напитись водички. Ледве вийшло з лісу і підійшло до води, як несподівано зустрілось із молоденьким чорним медведиком.

Медведик був сам. Чи мама його була хвора, чи її стріну-

Медведик оперся передніми лапками на повалене дерево, а два кроки від нього пристанула, ні жива, ні мертвa, наша сирітка-сернятко.

ла така ж доля, як сернятка — того не знаю. Медведик оперся передніми лапками на повалене дерево, а два кроки від нього пристанула, ні жива, ні мертвa, наша сирітка-сернятко. Стояли обоє, дивились одне на одного, обоє перелякані, обоє біdnі без мами і не знали, що робити, чи в ліс втікати, чийти до води...

Я стояв збоку і був цікавий, чим то скінчиться?

Та ось почалась між ними

розмова. Що вони між собою говорили, не дочув, а підслухувати не годиться. Та я побачив, що в їхніх очах зявилася неначе усмішка довірja. Вони разом пішли напитися водички, а потім наші сирітки-приятелі дружньо побігли в ліс.

А я лишився під кущиком дикої рожі коло води й дуже радів, що між дітками тих звірят, що з собою ворогують, є згода і приязнь.

Вуйко Квак

МЯЧИК

Був у мене мячик —
Скакунець,
Мій дружок веселий
Молодець.

Покотився мячик
У траву,
Скільки не шукаю
Не знайду!

Сумно мені, сумно,
Що й казать;
Ні з ким пострибати,
Погулять.

Кличу його й кличу
Та дарма.
Заховався мячик
І нема.

У город ще гляну:
Ах, ах, ах!
Ось сидить мій мячик
В огірках!

Ніна Мудрик

ДВІ ХМАРИНКИ

Куди пливеш, хмариночко?
Спинися, не тікай;
Іди до мене бавитись
У наш зелений гай.

Сплету тобі вінок рясний
З пахучої трави,
Вберу тебе у стрічечки
З своєї голови.

Удвох за ручки візьмемось,
Та й підем танцювати —
Хай спробують метелики
Тоді нас доганять!

Аж мама з хати вигляне,
(А ми собі в танку):
„Це звідки дві хмариночки
У нашему гайку?“

І я озвусь, здивована:
„Матусенько моя!
Та це ж одна — хмариночка,
А друга? — Друга я!“

О. Кобець

Полювання Лева

Одного вечора вийшов голодний Лев на полювання. Почувши в кущах якесь шарудіння, він грізно заревів:

— Хто там такий? Виходь сюди, я тебе зім!

У кущах сиділа Лисиця. Вона, хоч і дуже злякалась Лева, проте сміливо відповіла:

— Е-е — ні, ти мене не можеш зісти!

Лев зацікавився, який звір сміє так йому відповідати.

— Що ти за звір і як тебе звати? — гукнув він до Лисиці. Лисиця хитрувала далі.

— Я дуже страшний звір! Я Звір-Велетень! А тому я ніколи не ходжу вдень, щоб не лякати інших звірів. Побачивши мене, вони напевне повмирали б з переляку!

— Ха-ха-ха! Го-го-го! — засміявся Лев. — Ану, виходь сюди до мене, побачим, хто з нас умре з переляку! І Лев грізно клацнув зубами.

Лисиця замовкла. Вона мудрувала що його б далі Левові відповісти. Розгніваний її мовчанкою, Лев підійшов ближче до кущів.

— Якщо ти зараз не вийдеш, то я сам плигну в кущі, знайду тебе і зім!

— Хвилиночку, грізний Леве! поспішила Лисиця. — Адже ми ще не скінчили нашої розмови. Ти щойно запитав, як мене звати. То ж мусиш мати терпеливість вислухати відповідь, бо йнакше й не годиться робити

Левові, якого всі звірі звуть цarem.

— Добре! — заревів Лев. — Кажи, як тебе звати, а вже потім я напевне тебе зім!

— Мое імя — Страх! — продовжувала Лисиця. — А зовуть мене так тому, що я дуже страшний звір.

— Не вірю! — заревів Лев. — Який же ти страшний звір, коли в тебе такий тоненький голосок?

— Е-е-е, це ще нічого не значить... А може у мене навмисне такий голос? Он жирафа — яка висока, а голосу зовсім не має. Взагалі ж, Леве, я не раджу тобі підходити ближче. Бо як тільки ти мене побачиш — відразу помреш з переляку. Мене вже бачили двоє тигрів, вовк і медвідь і всі вони повмирали з переляку.

— Не вірю! — грізно заревів Лев. — Не вірю!

— Що ж, коли ти не віриш, то я вийду. Але спершу послухай мою пораду: тікай відразу, як тільки побачиш мою тінь, бо тоді ще можеш лишитися живим. Кажу тобі це лише із великої поваги до твого розуму. Отже — спершу глянь на дорогу, на мою тінь...

Лисиця врахувала те, що вечір був місячний і від дерев падали довгі тіні. Як тільки Лев відвернувся, щоб глянути на дорогу, вона вийшла з-за кущів і стала так, щоб тінь від неї падала якраз поруч Лева.

Побачивши біля себе велику, довгу тінь, Лев не на жарт перелякався. Він подумав, що там, у кущах, був і справді якийсь страшний звір. Підібравши хвіст, побіг Лев геть від цієї страшної тіні.

— Забула тобі щось сказати! гукнула йому у слід Лисиця. — Якщо хочеш вирости великим і дужим, як я — не їж ніколи лисячого мяса, бо воно шкодить здоровю!

Діма

ОКСАНА І ЖУК

Прилетів великий хук.
— Жу-жу-жу та жу-жу-жу!
Я щось знаю — не скажу.
До Оксани каже жук.
— Я до мами побіжу
і скажу, що чорний жук
вже поліз на абажур.
Ось, побачиш, що скажу!
— Ой, Оксаночко, не йди,
Не роби мені біди.
І зітри усі сліди,
де я ніжками ходив.
Я наляканий і так:
Кукабара*) й лютий шпак
посідали на гілках,
близько мене... То був жах!
Ледве-ледве я утік,
бо пожити ще хотів.

*) Птах, що живе в Австралії, поїдає гадюк і різних жуків.

I летів через потік,
де рибки є золоті.
— Хочеш бачить? Покажу.
До Оксани каже жук.
— Ти ж мій любий чорний жук!
Я з тобою побіжу.
Кукабару ж і шпака
прожену аж за паркан.
Відлетять, як я скажу:
„А киш-ши-ша! Киш-ши-ша!
Киш-ши-шу-у-у!“
Подались Оксана й жук
За грядки і за межу.
Ось левада. Ось потік.

— А рибки ж де золоті?
— Он, Оксаночко, на дні,
на пісочку, не в багні,
грають рибоньки оті.
— Ой! Насправді ж зо-ло-ті!!!

Г. Чорнобицька, Австралія

потім круць! наліво у сосновий гущавник. Там стойть хата вовка Обжори, легко її знайти. Це панисько багатий, він тебе прийме на службу. Йди!

— Дякую вам тіточко! — скав Місьо і чемно вклонився.

Іде він дальше а все нагадує собі вказівки Сова-Шепетухи. Хату вовка легко знайшов, бо стежки були. Дивиться — хата мов палата, достатна, велика, з комина дим валить. А перед хатою на лавочці вовк Обжора сидить. Та панисько такий, що хоч куди: живіт як бодня, в жакеті, мисливських штанах, у високих чоботах з холявами а на лапі грубий, мов цибуля, золотий годинник. Люльку на великім цибуху курить, носом дим пускає. Місьо ченменько зняв шапочку.

— Добридень, пане Обжоро! Чи не прийняли би ви мене на службу до себе?

Тай Місьо став розказувати, хто він і з якого роду.

— О-го-го! Га-га-га! — заре-готався вовк. — Не трудися розповідати мені, що й як! Я про все вже знаю. Ще рано Сова-Шепетуха подала все про тебе до радія і цілий ліс вже знає все про тебе і твою пригоду.

Місьо на ці слова аж стерп. Невже ж Сова не тримала язи-ка за зубами? Невже ж розтру-била все по радіо? О! як прикро! Всі лісові звірі вже знають про його поганий вчинок. О! який стид! — засумував Місьо.

— Ну, ну не сумуй! — так

вовк. — Ставай на службу! Мені це нічого не вадить, що ти дома наробив. Я якраз таких задиркуватих завадіяків люблю. У мене вчора слуга відійшов. Ставай до роботи.

То Місьо й став служити: Хату замітає, воду носить в печі топить, їсти готовить. І пана свого, Обжору прибирає: зраня «вуси підголює, кудли і хвіст розчісує, репяхи і всякі будяки з них добуває. А потім зуби вовкові пильником гострить, кігті вичищує, робить манікір. Потім його одягає, чоботи на ноги натягає. Ну, — робить в хаті все, що треба. А ввечорі вони оба рушниці через плече тай гайда в ліс на лови.

І за це все вовк Місьові кожної неділі золотого дукача платить, а Місьо грошей на дурниці не видає, лиш усі до свого мішка гарненько складає.

Одного дня пан Обжора каже до свого слуги: — Набридло мені вже цю лісову звірину жерти. От, хочеться якоїсь телятинки чи козятинки. Знаєш Місьо, під лісом є хатка, а в ній живе чоловік зі своїми дітьми. Він має в стайні козу. Та що мені така дрантива стайня! Одною лапою її рознесу. Цієї ночі підемо туди, добудемо козу і принесемо до дому. Настав будильник на дванадцять годину вночі, вичисти рушниці, все на-готов. А тепер лягай спати.

Слухає Місьо і нічого не каже. Пішов до своєї комірки спати та не спиться йому. Будильника не наставив, рушниць не вчистив, підпер голову, тай

думає: — Ні, не піду, не виконаю приказу свого пана! — А далі сів за стіл, взяв карточку тай пише:

Поважаний Пане Обжоро!

Сьогодні я покидаю службу у Вас.
Не можу піти з Вами убивати бідному
чоловікові останню козу, що своїм
молочком годує його дітей. Я не з та-
кого роду, щоб я по ночах людські
стайні розбивав і останню худібку
звідтіля виволікав. Ні! — розбійником

не буду! — Прощавайте і не гнівай-
тесь на мене. Ваш слуга

Місьо

Р. С. Дякую Вам за хліб, за сіль.

Послухавши хвилину, що його пан хропе, Місьо взяв свій мішок із дукачами, палицю в руки і потихеньки, навшпиньках вийшов із хати. Двері за собою засунув ззовні на засувку (щоб вовк не міг скоро видобутись) тай побіг біgom до

Йде Місьо, йде, такий сумний, що ах! Хоче плакати, — але деж годиться юнакові сльози проливати? Аж нараз почув над собою шум крил.

хатки бідного чоловіка. Прибіг задиханий, а там ще світилось. Глянув наш Місьо у вікно а цей чоловік щось струже, а діточки сплять. Він постукав у вікно. Чоловік злякався.

— Не байся чоловіче добрий, це я, ведмедик Місьо. З добром приходжу. Отвори!

Чоловік пустив Міся в хатку, а цей розповів йому, що вовк Обжора задумав.

— От — каже Місьо — заберім козу до хатки і зробимо вовкові збитка. — Так вони і зробили. Чоловік подякував Місьові зі всього серця, тай сказав:

— Не маю чим обдарувати тебе, я бідний!

А Місьо питаеться: — А що ти, чоловіче добрий, стружеш?

— Та ложки з дерева стружу, до міста на продаж ношу і з того живемо. Он, на стіні диви, скільки повязаних у тузини!

Глянув Місьо, а там ложок!

— Знаєш що — каже — хочеш мене обдарувати, то дай мені вязку ложок.

— Таж це цілий тузин, навіщо тобі стільки?

— То так — каже Місьо: — Нас, у мами є троє, тато і мама, то двоє, а якщо нарік народиться ще троє, а за два ще троє, то якраз буде кожному по ложці.

А чоловік рахує $3+2+3+3$. Ну, то все ще одна лишається. Що з нею?

— Якто що? А хіба ж ти не прийдеш до нас у гостину?

Так і погодились. Ведмедик вкинув ложки у мішок до дукачів, а одного дукача дав бідному чоловікові тай сам скоро подався до дому, бо вже було пізно.

Іде наш Місьо, йде та дорою просто до дому. Приходить утомлений, а там радість велика:

Татко Бурмило і мама Ведмедиха і братчик Бурмилко і сестричка Дуся всі вже стоять на порозі і вітають Міся хлібом-сіллю. Здивований Місьо на радощах не знає що сказати, стойте засоромлений. А татко Бурмило каже: — Дорогий сину! Ми якраз почули через радіо про твій шляхетний вчинок. Сорока-Скрекотушка, сиділа на плоті біля хатки, все бачила та чула і зробила знимку та розказала Сова-Шепетусі. І от ми довідалися, а твоя знимка вже є в ранніх часописах. Сова-Шепетуха просила нас, щоб як ти прийдеш, ми всі дали себе зняти в телевізії. Цілий ліс вже знає про твій вчинок. Всі хвальять тебе. Ходи в мої обійми, добрий сину! — І стали його обіймати: і мама Ведмедиха і братчик Бурмилко і сестричка Дуся. А щож то було радости, коли Місьо висипав із свого мішка золоті дукачі і тузин ложок! — І від того часу Місьо дуже шанував мудру Сову-Шепетуху.

Олена Цегельська.

НОВА ЛЯЛЯ

Приїхала Ляля
Здалека, з крамниці;
Там було їй певно
Скучно на полиці!

Приїхала Ляля,
Бо мене вже знала:
Я ж її в віконці
Щодень оглядала!

Приїхала Ляля!
Як же не радіти?
Буду з нею гратись,
Як не прийдуть діти.

Приїхала Ляля
В суконочці синій.
Мушу розказати
Їй усі новини:

Що ходжу до парку
Що-дня крізь дорогу,
Що Муцьо-ведмедик
Згубив ліву ногу,

Що мячик мій скочив
До Тусі в садочок,
І що за два тижні
Кінчу пятій рочок.

Що Бурко не вкусить —
коли не дразнити,
А тетин Омелько
Хотів мене бити.

Що в кутку пляніно
Чорне та зубате,
Мене дуже страшить
Як підуть всі з хати,

Що кашки не люблю,
Але їм чемненько,
І що на картині —
Там Тарас Шевченко.

Що килимик в квіти
(Це скажу їй в тайні!)

В кожну нічку має
Силу надзвичайну:

рисувала Ніна Мудрик

Лиш на нього сісти —
І летиш в простори,
У казок крайну
Залетиш ним скоро.

Бо Весна-Царівна
Там нас дожидає —
Все розкажу Лялі —
Нехай вона знає!

Леся Храплива

Чесний крамар

Було це дуже давно, ще на Україні.

Мені було тоді сім літ і я ходив до народної школи.

Мама щодня давала мені 2 копійки — це дрібні мідяні гроші, вартість їх приблизна 1 ц. За ці гроши я купував свіжі бублики, калачики, чи щось інше на сніданок.

Та в школі стали хлопці збирати поштові марки і я теж. Тому часто за ці гроши, що давала мені мама на сніданок, я купував коперти з різними марками та старанно наліплював їх до альбому.

Одного дня мама була дуже зайнята в кухні і в поспіху замість 2 копійок дала 10 золотих рублів*). Треба вам сказати, що 2 копійки були того самого розміру, як 10 рублів, а коли копійки були нові, то виглядали „як золоті“ і можна в поспіху їх легко помішати.

Я поклав гроши до кишені й побіг до школи. По дорозі скочив до малого крамику, взяв марки, дав гроши та став доганяти товаришів.

Крамар побачив, що я дав йому не 2 копійки, а аж 10 рублів, вибіг на вулицю і став мене кликати:

— Гей, хлопчику! Вернись, ти помилився!

Та я його нечув.

На другий день крамар зранку стояв на порозі крамниці й

коли побачив мене, дав мені 10 рублів і сказав:

— Дай ті гроши мамі, а мені принесеш завтра гроши за марки. Ти помилився і дав мені великі гроши.

Я так і зробив.

Мама сказала мені:

— Бачиш, синку, є чесні люди й не хотіли зробити кривди твоїй матері-вдові. Подякуй гарно та сам будь чесним усіє життя.

**

Минуло 20 літ. Я приїхав з Києва відвідати маму. Згадували ми минуле. Згадали і крамаря. Я зайдов до нього. У крамниці була донька.

— Татко давно недобачує, вже не торгує. Мені передали. Зайдіть у хату.

Старий крамар мене не пізвав. Я пригадав йому свою похибку з 2 копійками. Тоді став оповідати мені, як його, що добре недобачував, люди обманювали різними способами.

— Чекайте, я принесу вам докази людської „чесноти“.

Зі склепу приніс він велику коробку з-під сигар, відкрив їй показує.

Чого там тільки не було: старі, австрійські й німецькі гроші, вирізки з міді, приплескані гудзики, різні бляшки і подібне.

Мені було самому сором за людей. І був дуже вдячний крамареві і своїй коханій мамі, що навчили мене бути чесним.

Л. Бачинський

* дорівнює 5 дол.

C-B